

ondigt; en
zel van te
ts buiten-
brand of
krachtig
het hem
vergeven en
n.
menschen in
volkomen
n zijn God
n wel een
enheid, dat
is schipper,
lijks, in het
and begaat
j, voor de
sch blind,
ls ze ster-
ken.
gen de zeer
een kerkje
e God dan
wte te be-
en wil, wie
de verdere
vraag,
ge ook van
nachtig het
onder voed-
nemen? Is
om mij op
en reddings-
le God de
p den trein
en remstoe-
de eerste-
te be wa-
n bloed aan
al door, bij
op de al-
dan moogt
ndheid gaat
er in hemel
stand blijft
ig bewaard
ht Gods.
d door roer
... in God;
re. Ik word
en niet door
ank... en
mogendheid
ik, in levens-
niet gered
band... en
ter en Medi-
n alleen de
ch, die ook
racht wilde
in het water
od om, wel
t reeds door
orzenigheid
iemand, is
gt of op den
n toon van
en dan door
er hem toe
et zoo: Nog
e één vloek
t waarmee
ootte, werd
a onderhou-
Gods.
en Assuran-
m, dat hier-
s kinderen
trokken en
orden, gaan
veeler niet
it te weinig
en bij zich
te punt van
tuur komen,
erking-zijn,
n onzen me-
God varen
vertrouwt
aan van zijn
huis-
nachtdeur of
ge mensche-
lijks steunsel,
wen ligt.
ap ik veilig,
grendeld; en
and op 't erf
den klaar!'
uur steunen.
od staat hij
lijk op den
r gerust op
et zijn honi,
at een boer
n zeggen:
bewaken en
ik de deur
nd, en breng
st. Want,
en gebruik,
op God den
g eens ern-
ontkennen.
treck slapen
ur stuk van
het geweer
dat ge dien
e aan Gods
urig bidden
n.
at grensels,
en schietge-
verflaanwen
wees eerlijk,

en erken het: Achter een goed gegren-
delde deur, met een hond op 't erf en uw
geladen geweer op uw kamer, loopt uw
gebed gevaar veel minder veilig te zijn, en
dreigt ge te steunen op 't creatuur.
Geen twijfel dan ook, of, zoo we al deze
middelen te onzer beveiliging niet hadden,
en we alle nachten in veel grooter gevaar
voor dieven en moordenaars verkeerden,
zou bidden gaan wie nu nooit bad, en de
bidders zouden in hun gebed veel vuriger
en aanhoudender zijn.
We ontkennen dan ook volstrekt niet,
dat ook de Assurantie, evenals elk dezer
middelen, een steen des aanstoots is, die
veel gebed verflaanwen doet en het ge-
vaar om op 't creatuur te gaan leunen met
zich brengt. Alleen eischen we maar dat
men eerlijk voor zich zelf en voor God
sta, en erkenne, dat de uitwerking van
sloten en grensels, van wachthond en schiet-
geweer even hetzelfde tweevoudig.
Beweerd nu iemand op dien grond:
„Gij, eenzaam wonende boer, moogt geen
deur sluiten, geen wachthond hebben, geen
geweer laden”, — dan zou een ieder
hem toeroepen: „Dat is mis gezegd. Uw
huis sluiten en voor uw veiligheid zorgen
is zelfs plichtmatig. En zoo ge dit niet
doet, en er werd in uw huis ingebroken
en vermoord, dan zou het bloed van uw
vrouw of kind op uw kop zijn!”
Hieruit volgt, dat het ongelofte zeer stellig
door de middelen bevorderd wordt, en dat
dit ons desniettemin volstrekt niet ont-
slaat van de verplichting van Godswege
om de middelen te gebruiken.
Er is ons een plicht opgelegd, om voor
de veiligheid van ons leven en dat der
onzen en van ons goed en bezit te waken.
Allerlei middelen zijn daartoe en worden
nog steeds meer onder Gods bevel in onze
hand gesteld. En stille geheimzinnigheid
eischt derhalve, dat we dankbaar al deze
middelen uit Gods hand aannemen en ge-
bruiken.
Als het uitgieten van olie werkelijk de
opgejaagde golven om het schip stillen kan,
zondigt tegen het zedige god elk reeder
en kapitein, die uitvaart zonder de noodige
vaten olie aan boord te hebben.
Wordt zulk een middel uitgevonden, dan
is het er om het te gebruiken, en het is
plichtverzuim, als we dit nalaten.
Als een oud man of kind een trap al
moeten, kunnen ze licht vallen. Nu zullen ze
niet vallen als God ze houdt, en ze zullen
met duizend voorzichtigheidsmaatregelen
niet op de been blijven, als God ze vallen
laat. Ook hier komt alles weer op zijn
mogendheid aan. Toch beveelt de Heere wel
terdege, dat er om het dak een leuning
zijn moet (Deut. 28: 22), en wie dit naliet,
zondigde tegen het zedige god.
Veler vroomheid is hier dus metter-
daad op een dwaalspoor, en hoe eer
we, onder Gods kinderen, over zulk een
zaak weer tot klaarheid komen, hoe beter
het is. Al zulke vragen houden de zielen
op; maken eghartig en benauwd; en ein-
digen altoos met de geesten te verdeelen.
Tweeërlei moet hier dus scherp onder-
cheiden. Er is hier met tweeërlei gebod
te rekenen. Ten eerste met het gebod,
dat ge in allen nood en dood op God
alleen vertrouwen, en bij alle redding uit
ongeval Hem alleen de ere zult geven.
Dit gebod en deze eisch strekt zich
over heel uw leven uit. Bij alle bedrijf,
bij alle beweging, bij alle onderneming.
Steeds zijn we in allerlei gevaar. En van
uur tot uur is het Gods mogendheid alleen
die ons in stand houdt en draagt en bewaart
en uitredt. En zoo ge ooit ooit immer op eenig
middel, welk ook, uw vertrouwen zet, dan zijt
ge een afgodendienaar en steunt op het
creatuur, geheel onverschillig of dat creatuur
uw brood of uw medicijn, uw mest of
uw ploeg, uw roer of uw anker, uw gren-
del of uw wachthond is.
En bedenk wel: deze zonde wordt dage-
lijks gezondigd, en niemand onzer gaat
daarbij vrij uit.
Daarom is het zoo hoog noodig, dat de
prediking des Woords veel meer dan dusver
deze dagelijkse zonde aantaste en in het
gansch gewone leven deze doorgaande
afgoderij bestrafte.
Immers deze booze afgoderij sluipst in
alles. Tot in onze geldkist en de sterkte
van onzen arm en de slimheid van ons hoofd.
Altogader steunsel, die ons van God
atregelen.
Maar nu staat naast dit eerste gebod
een tweede, en dat is: het gebod der ge-
hoorzaamheid, dat we voor de bewaring
van leven en goed alle middel zullen aan-
wenden, dat God in onze hand stelt.
Niet omdat het brood ons in stand houdt,
maar omdat het zoo Gods ordonnantie is,
moeten we brood eten.
Niet omdat de mest het doet, maar
omdat zoo de regeling Gods in de natuur
is, moet het land wel gemaakt.
Niet omdat de reddingsboot in het leven
behoudt, maar omdat God het zoo wil,
moet er een boot op 't schip meegenomen.
Het had ook alles zonder middelen kun-
nen toegaan, maar God de Heere heeft nu
eenmaal in zijn welbehagen den weg der
middelen verordend.
En dit niet zonder hooge oorzaak.
Zoolang toch de middelen er niet zijn,
is ieder vroom en bidt een iegelijk. Zie
het maar aan de heidenwereld in landen
vol doodgevaar. Zie het maar bij een
schipbreuk!
Dan is het vroomheid uit nood, gebod
uit angst. Zucht naar zelfbehoud.
Maar zal het aan God e-re geven, en een
gebed uit het geloof weten, zie, dan komt
het er juist op aan, om als de middelen
aanwezig zijn en voor ons staan en wij
ze gebruiken, toch van de aanwezige
middelen heel het hart af te trekken, en in
weertwil van de middelen, op zijn God,
en zijn God alleen te vertrouwen.
Dat nu is de hoogste gebedskunst.

Op God vertrouwen, als de middelen
niet zijn aangewend, dat is betrekkelijk
nog licht.
Maar als de middelen er zijn en werken,
dan toch alleen op zijn God te steunen,
dat is een mysterie van het heilgeheim.
Dat geeft Hij uit genade alleen aan zijn
kinderen.
Opmerkelijk is een stuk in de Roepser van
N. J. E.
In dit stuk wordt erkend, dat er
tusschen de Christelijke Gereformeerden en de
Doleerenden zeker verschil van zienswijze
bestaat over de wijze van reformatie.
Maar, wordt er in de tweede plaats ge-
zegd, om ze te vereenigen, moet dit geschil
eerst uit de wereld. Want immers, als ge
u vereenigt, eer dat opgelost is, komt ge
naderhand in allerlei moeilijkheden.
En hoe zal nu die oplossing van het ge-
schil gevonden worden? Zal men volgens
de Roepser een vergelijk moeten sluiten, en
beiderzijds de helft toegeven?
Neen, ook dat niet. De Christelijke Gere-
formeerde kerk kan niets toegeven. Bij haar
zit alles vast aan haar verleden en organi-
satie. Zij mag dus niets varen laten. Zij moet
in alles blijven die ze was.
Neemt ge nu deze drie saam, wat krijgt
ge dan?
Dit:
1. Tusschen beide partijen, noem ze
G. en D., bestaat zeker geschil.
2. Deze beiden mogen nu geen contract
aangaan, eer dit geschil uit de wereld is.
3. Voor de oplossing van dit geschil
mag G. niets van zijn standpunt of ziens-
wijze varen laten.
Derhalve, drie praemissen, waarop slechts
éene conclusie volgen kan: „Dus nooit ver-
eenigen, tenzij D. aan G. alles toegeeft en
de zienswijze van G. overneemt.
Nu zijn de Doleerenden D. en de Christ.
Geref. zijn G.
Op ons toegepast wil dit zeggen:
1. Doleerenden en Christ. Geref. mogen
niet kerkelijk gaan samenleven, alvorens hun
geschil over de wijze van reformatie uit de
wereld is.
2. De Christ. Geref. van hun kant mogen
op dit stuk van reformatie niets toe-
geven.
Derhalve: 3. De Doleerenden moeten
alles toegeven, d. w. z. de zienswijze der
Chr. Gereformeerden overnemen.
Welnu, zóó de casuspositie genomen,
spreekt het vanzelf, dat men ons wel de
schuld moet geven van de vereeniging of
hereeniging of ineenwieling niet te willen.
Want op dat beding en op dien voet,
daar heeft men volkomen gelijk in, willen
we ze ook niet, eenvoudig omdat we onze
overtuiging verdragen zouden, indien we er
ons toe leenden.
Doch zoo de Roepser nu waarlijk er niet
toe komen kunnen, om een eerlijker en
billijker standpunt in te nemen?
Als twee, die het oneens zijn, saam zul-
len gaan leven, dan staat er tweeërlei weg
open, niet waar?
Of dat men vooraf dit geschil uitmaakt,
of wel dat men de oplossing van het ge-
schil aan het saamleven wacht.
Nu wenschen wij het laatste.
Disputen troffen zelden doel, en in het
saamleven schuilt een wonderbaar verzoen-
ende kracht.
Maar goed, de Roepser slaat een anderen
weg voor, en zegt: „Eerst het geschil uit
de wereld, en dan hereenigen!”
Uitmendend!
Zoo dat kan, is ons niets liever.
Maar als de Roepser dit nu ernstig meent,
moest ze dan niet zelf beginnen, met te
zeggen, welke wijziging zij harerzijds
in haar zienswijze over reformatie kan bren-
gen, om ons te naderen; en daarna eerst
het eindweegs voornemen, dat wij naar haar
toe hadden af te leggen!
Doch dat doet ze niet.
Eer omgekeerd zegt ze: „Ik blijf staan
waar ik sta, gij moet heel het eindweegs
naar mij toekomen!”
Neem nu aan, ze doet dat niet uit hoog-
moed, maar uit overtuiging. Daar staat ze.
Ze kan niet anders.
Maar is het dan billijk, om als ze zelf
zoo praat, tot ons te zeggen: „Doe gij nu
wat ik niet doen kan. Ik kan niet naar u
komen, kom gij naar mij.”
Of is onze overtuiging dan minder te
eeren dan de hare? Mogen wij wel onze-
delijk handelen?
En ook, is het eerlijk, om als ze zelf
zoo de casuspositie stelt, en daarmee fel-
lijk alle vergelijk afsnijdt, dan nog op ons
de schuld te werpen, als waren wij breks-
pul?
KUYPER.

Intusschen dit verleidt niet tot lichtvaar-
digheid.
Het is intusschen van overwegend belang, dat geen
Classis in de toelating, van wie ook, tot het leeraars-
ambt, en bij name van ongewende personen volgens
art. 8, zich uit zekere weekhartigheid van den ouder,
Gereformeerden, Bijbelschen weg late afleiden, maar
ernstig waken, dat de bediening des Woords niet in
kwaad gerucht komt, tot schade der Kerken, door aan
onbewogen een mandaat uit te reiken, als Herders en
Leeraars in onze Kerken.
Naar de letter en den geest van artikel 8, kunnen
alleen zulken, zonder de gewone voorafgaande studie
en examina tot de bediening des Woords worden
toegelaten, die singuliere gaven tot het ambt bezitten,
en ten aanzien van roeping hebben tot het ambt in een
keppel. Kerk. Want niet ieder, die singuliere predik-
gaven van God ontvangen heeft, is singuliere predik-
geroep tot het ambt van herder en leeraar.
Da Costa, om iemand te noemen, had waarlijk
singuliere gaven van Schriftverklaring en prediking, en
heeft die gaven aangewend in den dienst des Heeren
en tot zegen der Kerken, zonder ooit zich geroept
te beschouwen om herder en leeraar te worden in
een kerk, of zich iets aan te matigen, wat tot de be-
diening van het ambt behoort. Hiet hij niet zyne sin-
guliere gaven, had de grootste waardeering van het
ambt.
In de Kerk des Heeren is voor ieder, die eene gave
of gaven ontvangen heeft, plaats om zijn gave te ge-
bruiken, doch een ieder in zyne beroeping, waarmee
hij geroepen is.
De Heere God is een God van orde, en wil, dat
alle dingen eerdijk en niet orde schieden, bijzonder
in Zyne Kerke. Tot die orde behoort, dat zij, die tot
het ambt van leeraar geroepen worden, bekwam
zijn om te leeren, en dus geleerd moeten zijn.
In de eerste plaats van den Geest geleerd, in de
Schrift en tot persoonlijk geloof in den Heiland tot
rechtvaardigheid; maar voorts ook toegerust met
wetenschap van talen en uitlegging der Schrift, ge-
schiedenis der Kerk en verduidelijking der waarheid, en
opgeleid om met zielen om te gaan als herders der
kudde.
Nu is de Heere ongewijfeld vrijmachtig om, wie
Hij wil en zoo als Hij wil, tot eene ambt te roepen,
en de noodige gaven om dat ambt waardig te ver-
vullen te schenken, buiten den gewonen weg van
opvoeding en studie, en doet Hij zulke. Doch dan
bijt hij ook, duidelijk, en uit de kennelijke roeping
tot het ambt, die singuliere gaven, verleid
tot de vervulling der bediening. De Heere riep
den scheepsliep William Carey om Zending te
zijn in Indië en om de Schrift in vele Indië talen
te zetten, doch gaf hem ook de gave der talen.
Zoodat hij zonder zelf ooit eene hogeschool bezocht
te hebben en kwalijk onderwijs te hebben genoten op
eene lagere school, professor werd in het Sanskrit,
Arabisch, Perzisch, en verwaarde talen aan de Univer-
siteit van Calcutta. En zoo doet de Heere nog, wie de
nood der Kerken het vereischt en overeenkomstig
Zijn welgevallen, opdat wij altijd zullen gevoelen en
verstaan, dat onze bekwaamheid is uit Hem.
En dan volgen deze praktische wenken:
Het werk der Classis dus, als door eene Kerk toe-
lating tot het ambt van herder en leeraar gevraagd
wordt overeenkomstig art. 8 der Kerkordening, is
te onderzoeken, of de voorgedragde wijze van den
Heere tot het ambt geroepen is en daartoe van Hem
singuliere gaven heeft ontvangen.
Wat het eerste betreft, heeft de roepende Kerkraad
aan de Classis satisfactie te geven, hoe hij er toe ge-
komen is, de roeping te laten uitgaan; welke gronden
de Kerkraad heeft aan te voeren, dat de roeping uit
God is.
Dat de voorgedragene nu en dan eens voor de ge-
meente is opgetreden; dat hij vrag ter taal is dat hij
„adjuvandum” bevindelijk spreken kan; dat de gemeente
aan al die geleerdheid toch niets heeft” en het „best
met deen broeder tot predikant stellen kan”; of wel:
„dat het financieel beter uitkomt, een ongewend
persoon te beroepen dan een Candidaat van de Vrije
Universiteit, of een dienstdoende leeraar” kan nooit —
„te spreken toch wel van zelf — als grond voor eene
extra-ordinaire roeping tot den dienst des Woords
worden bijgebracht. Hierop is ook met nadruk gewe-
zen door de Voorloopige Synode, als volgt:
„Steeds dringender wordt de behoefte aan de prak-
tische dienst des Woords gevoeld, en nu tracht men daarin
door middel eener verkeerde en onwettige wijze van
toepassing van Art. VIII zoo spoedig mogelijk te
voorkomen.”
„Men acht dan de gave om een singuliere toespraak
te houden voor de „singuliere gaven” te moeten hou-
den, in Art. VIII bedoeld.
„Het gevolg van zulk een verkeerde toepassing van
dit Art. zal ook zijn, dat men in de bediening des
Woords veel goede en uitnemende krachten en gaven
aan de gemeente onttrekt, en haar alsoo armer maakt,
zoodat eene kleine en geestelijke gemeente op onbere-
kenbare schade zou komen te staan.” (Acta der Voorl.
Synode, Art. 70.) Wij aanbevelen.
Vooraf ook heeft de Classis zich te overtuigen, dat
de roeping niet van den bereijde zelf is uitgegaan.
Wij zeggen hiermede niet dat dit gebeurd is, maar het
is geoordeeld. Eerst nu en dan een sprekkend ver-
valen in vacante gemeenten; dan, na een gemakkelijk
examen „sofismen” worden; vervolgens „domine” naar
artikel 8, dat zoo wel geldelijk kunnen gaan, doch
niet dan tot schromelijk nadeel voor de Kerken, en
meest voor de Kerk, die zulk een tot herder en leeraar
ontvangt.
Onverbidlijk behooren en zullen, naar wij ver-
trouwen, de Classis elk verzoek om toelating tot het
ambt volgens artikel 8 der Kerkordening afslaan,
zoodat het bewijs niet geleverd wordt door de roepende
Kerk — immers voor zoover dit op grond der Schrift
geschieden kan — dat de speciale roeping is van den
Heere, zonder inmening van ongoddelijke beweeg-
redenen.
Daarna heeft de Classis zich te verzekeren dat de
voorgedragene waarlijk singuliere, d. i. zeldzame, lui-
tingen gaven heeft tot de bediening des Woords
in eene Kerk; dat een Geduldig, eeuwigdij, vrede man
is, van goed verstand, en discreet om met zielen om
te gaan; dat hij voldoende gaven van wijsheid en
beest en dit alles in bijeenbrengende mate. Het
de Classis zich hiervan verzekerd, dan eerst volgt het
onderzoek naar de kennis van den candidaat in de
uitlegging der Schrift, in de leerlijke Godgeleerd-
heid, in de geschiedenis der Kerk enz. Dan, naar het
noodig geoordeeld wordt, zal men hem een tijd lang
in „privé” en „promoveeren”, dus niet onmiddellijk
als herder en leeraar in eene Kerk bevestigen, en over-
togen met den voorgedragene handelen als de Classis
oordeelen dat stichtelijk wezen.
Waarlijk in de meeste voorkomende gevallen geen
gemakkelijke zaak voor de Classis.
En dan dit nog:
Nog herinneren wij aan de bepaling der Voorloo-
pige Synode (art. 70) dat de Kerken geen examina
naar Art. VIII vragen, — veel meer, dat de
Classen tot zoodanige examinaering overgaan, —
alvorens over deze zaak het oordeel der Deputaten der
Synode te hebben gevraagd, met opgaaf van de gronden,
waartop examinaering naar Art. VIII voor eenigen per-
soon gewenscht wordt, en dat het verschil tusschen
de Deputaten en de Kerken behooren de Kerken het
oordeel der Synode vergadering te vragen.”
Vooraf deze laatste bepaling is van overwegend
belang.
Deze zaak dient meer en meer aan de orde
te komen.
Er kan met Art. VIII ook worden gespeeld.
Zijn hoofdteeken vindt art. VIII in het
feit, dat God de Heere soms wonderbaar
in singuliere mate kennis en gave der sprake son-
der veel studie verleent; soms in een mate als
een ander door veel studie nauwelijks berei-
ken kan.
Maar dit singuliere moet dan ook door een
ieder gevoeld en getast worden.
Men moet er niet maar even mee door
kunnen. Het moet iets bijna wonderbaars zijn.
KUYPER.

worden, teneinde de reformatie der kerken te
bespreken.
Als sprekers hopen daarbij de predikanten
G. Vlug van Leiderdorp, W. F. A. Winkel
van Oudewater en C. W. J. van Lummel van
Waarder op te treden, welke de navolgende
onderwerpen zullen inleiden:
1. Het wezen der kerk.
2. De misvorming der kerk.
3. De middelen tot reformatie.
4. De bedenkingen tegen de in deze dagen
terhandgenomen reformatie, door afwerping
van het juk der Synodale Hierarchie en terug-
keer tot de ordeningen des Heeren, aan Gods
Woord getoetst.
De conferentie zal te 10 ure aanvangen en
na gehouden pauze te half twee worden voort-
gezet.
Alle belangstellenden, ook tegenstanders der
reformatie, vooral predikanten, worden ver-
zoekt deze conferentie bij te wonen.
Tegen het gesprokene kunnen bezwaren in-
gebracht worden, mits de spreker de drie for-
mullen van eenigheid der Geref. kerken aan-
vaardt als accoord voor kerkelijke gemeen-
schap.
W. F. A. WINKEL,
Predikant te Oudewater.
BAARN. Is het nu ruim een jaar geleden,
dat de WelEerw. heer Dr. G. van Goo, van
Bunshoten, als consulens den Kerkraad be-
vestigde, en de gemeente zich mocht losma-
ken van de banden der hiërarchie, ze heeft
ook mogen ervaren, dat de Heere voor haar
geen dorre woestijn, noch land van buitenste dui-
temis was. Hiertoe mocht Z. Eerw. ook me-
nigmaal het middel in „Z. Heeren hand zijn.”
En waar al meer en meer de behoefte gevoeld
werd aan een eigen herder en leeraar, zoo
was het dan ook, dat de gemeente, onder bid-
dend opzien tot den Heere en onder leiding
van den fungerenden consulens Dr. Bouman,
van Amersfoort, 20 Sept. j. samenkwam en
tot haren herder en leeraar beriep, den Wel-
Eerw. Zegel. heer Dr. G. van Goo, van Bun-
shoten.
De Heere doe deze keuze uitloopen tot zijne
eere en tot zegen voor de gemeente.
De Kerkraad voornemens,
F. DE RUIT, scriba.
's GRAVENHAGE. De heer Haverkate,
sedert 1871 Godsdienstondervijzer alhier, heeft
in een schrijven van 21 Aug. j. den Synodalen
Kerkraad gewezen op het toenemende verval
van de handhaving der leer en rechten der
Ned. Herv. Kerk; de voortdurende toepassing
van een hoogst gebrekkig reglement, in velerlei
opzicht strijdig met Gods Woord; de herschepping
van de Gereformeerde Kerk in eene zoo ge-
noemde „Volkskerk”; de toenemende ver-
achtering van het kerkelijk leven, aan te mer-
ken als een oordeel Gods over de geheele of
gedeeltelijke versmading van „Z. Heeren Woord”;
de twijfel aan de herstelling van het zoo ver-
dorven organisme der Kerk; en eindelijk de
weerbloeiing van de Gereformeerde leer en
hare handhaving in de gemeenten, door breking
met de organisatie der Ned. Herv. Kerk, en
tevens ontslag gevraagd, zoo mogelijk in te
gaan 1 Nov. e.k.
Door zoo te schrijven heeft hij zich in het
oog van den Kerkraad zoo schuldig gemaakt,
dat in diens vergadering van 4 Sept. j. beslo-
ten werd, hem op staanden voet te ontslaan,
omdat in deze omstandigheden zijn arbeid
den Kerkraad niet gewenscht voorkwam.
Namens den Kerkraad,
C. D. VAN SCHOUWENBURG.
Aan de Kerken der Nederl. Geref.
Kerken in Nederland.
De Kerkraad der Nederl. Geref. Kerk
(Nederlandsch Hervormde Gemeente) te Oos-
terend, heeft in zijne vergadering van heden
besloten, in gehoorzaamheid aan Gods Woord,
de Synodale Hierarchie, die sedert 1816 ook
hier erkend werd, te verwerpen en tot de Ker-
kenordening onzer Gereformeerde Kerken, ge-
lijk die laatste in 1619 gewijzigd werd, terug
te keeren.
U hiervan kennis gevende, spreekt de Ker-
keraad den wensch uit, dat door de genade
des Heeren de banden der gemeenschap weer
naar den regel van het lichaam Christi mogen
werken tot Reformatie der Kerken.
De Kerkraad voornemens,
J. C. SIKKEL, Consulens.
J. W. JOOSTRA.
H. J. ALTHUIJUS.
J. H. ALTHUIJUS.
A. R. SYBRANDY.
F. G. VELLENGA, Scriba.
Oosterend, 24 Sept. 1888.
HARDERWIJK. Woensdag 19 Sept. j. werd
alhier wederom een klassieke diaconale ver-
gadering gehouden. De 8 kerken der classis
waren vertegenwoordigd. Onder presidium van
Ds. Mulder werd de morgenvergadering geopend,
die grootendeels gewijd was aan de bespreking
van het op te richten gesticht voor idioten-
kinderen. Dr. v. d. Bergh, de heeren Cheval-
lier en Van Aken namen daaraan vooral deel.
De vraag, of de zaak klassikaal of provinciaal
moet worden opgevat, lokte een levendige
discussie uit. De heer Chevallier, die pas enige
dierlijke gestichten in Duitsland had bezocht,
deelde de vergadering van advies, terwijl ten
slotte het volgende voorstel van Dr. v. d. Bergh
met algemeene stemmen werd aangenomen.
„De diakenen der classis Harderwijk achten
het wenschelijk, dat bij het oprichten van een
gesticht voor idioten-kinderen, de beslissing
omtrent opnemng en verzorging dat verpleeg-
den, alsmede de benoeming van het personeel
der verplegers aan de diaconie verblijve;
dat diakenen partij trekken van de ervaring
en inlichtingen dergenen, die meer ervaring op
het gebied van dergelijke verpleging hebben op-
gedaan, en evenzeer voor de geldelijke en bloot
stoffelijke belangen van de hulp van eene of
andere commissie gebruik maken.”
In de namiddagvergadering werd bespro-
ken een ingekomen schrijven van de diaconie
te Kootwijk, waarna wordt voorgesteld eene com-
missie van 3 personen uit de kerken van Nijkerk,
Barneveld en Voorhuizen te benoemen, die
zich van een en ander, in bedoeld schrijven
vervat, nader op de hoogte zal stellen. Van de
overige punten op de agenda, hoe te handelen
met hen, die in een andere gemeente thuis
hooren, hoe te oordeelen over werkverschaf-
ting in den winter, hoe het verband te regelen
tusschen de diaconieën onderling, en welk oor-
deel te vellen over het rapport betreffende de
diaconie, op de voorloopige Synode uitgebracht,
werd vooral het laatste vrij breedvoerig be-
sproken en besloten aan Ds. Sikkell, scriba der
Synode te berichten, dat met algemeene stem-
men op deze klassieke diaconale vergadering

was besloten, de wenschelijkheid uit te spreken
van de aanneming van het 1e en 2de punt in
genoemd rapport voorkomende:
1. Aan elke gewone klassieke vergadering,
alzoó viermaal 's jaars, te verbinden in den
namiddag eene diaconale samenkomst, toegan-
kelijk voor alle kerkeraadsleden;
2. op den dag daarna eene vergadering met
gemeenteleden te houden ter bevordering van
het verband tusschen ambtsdragers en ge-
meente en van de opwaking van het ambt der
geloovigen in de praktijk der barmhartigheid.
Nadat nog besloten is, aan de diaconie te
Utrecht opheldering te vragen, hoe het staat
met de commissie ter uitvoering van het door
de classis Rotterdam gewenschte betreffende
de bevordering der Zondagsrust in de ver-
houding tusschen patroon en werkmans, wordt
de aangenome en geannceerde vergadering
met dankzegging gesloten.
Namens de class. diak. vergadering
der classis Harderwijk
Ds. W. MULDER, Voorz.
G. A. SCHAFFENAAR, Scriba.
De gecombineerde classis Rotterdam hield
il. Dinsdag eene extra-ordinaire vergadering te
Schiedam. Een en twintig Kerken waren ver-
tegenwoordigd.
Na opening der vergadering door den praes-
es der vorige vergadering, Ds. Geesink, wer-
den tot praeses gekozen Ds. Segbroer, tot
scriba, Ds. Woudstra en tot assessor, Ds. Van
Veele. Eerst werd in behandeling genomen
een aanzoek om attestatie te verleenen aan Ds.
Bajema, pred. te Zuidland, beroepen naar de
kerk van Saack. Na kennisneming van het ge-
geen op deze beroeping betrekking heeft en
verstaande, dat de kerkraad van Zuidland den
beroepen leeraar eervol ontslaat, besluit de
classis eenparig Ds. Bajema het gevraagde
attest te verleenen, met betuiging van leed-
wezen, dat genoemde broeder de classis ver-
laat, en de bede, dat de Heere God hem
overvloedig zegenen moge in zijn nieuwen
werkkring.
Vervolgens komt aan de orde een verzoek om
approbatie eener beroeping van den WelEerw.
heer Raman, tot herder en leeraar van de
kerk van Vlaardingen. Na kennisneming der
stukken, op de beroeping betrekking hebbende,
wordt op voorstel van Ds. Van Veele, het volgende
besloten: „De classis, van oordeel, dat de wijze
van verkiezing van den heer Raman in strijd
met de Kerkenorde geschied is, besluit diens
beroeping naar de kerk van Vlaardingen niet
te approberen.”
Ds. Bajema spreekt nu nog een hartelijk
woord van afscheid aan de broeders, waarna
de vergadering met dankzegging door den
praes gesloten wordt.
Namens de klassieke vergadering
E. H. T. WOUDESTRA h. t. Scriba.
Buitenland.
Duitsland uit Berlijn.
De parochien, waarin de Evangelische kerk
van Berlijn verdeeld is, zijn vereenigd door
een synode, welke den naam van „stadssyn-
ode” draagt. In dat lichaam hebben tot hie-
toe de liberalen de meerderheid, al wordt de
meer behoudende groep steeds krachtiger daarin
vertegenwoordigd. Er wordt in Berlijn een hoof-
delijks omslag geheven, die door de staats-
beambten geind wordt, doch welke niet door
dwangmiddelen van de zijde van den sterken
arm der overheid mag binnengehaald. Jaar-
lijks wordt voor kerkelijke doeleinden de som
van f 267,000 geind, waarvan f 60,000 be-
stemd is voor het bouwen van kerken in wij-
ken, waar tothertoe geen kerkgebouw voor
de Evangelische kerk uitsteekt. Er zijn wijken
van duizenden zielen, waar niet één bede-
huis gevonden wordt; de parochie, „Zion” ge-
noemd, telt honderd duizend zielen en wordt
slechts door drie predikanten bediend. Meer
leeraars en meer bedehuizen zijn dringend
noodig, wil niet de groote massa geheel ver-
wilderen.
Nu zou het wenschelijk zijn, dat de kerke-
lijke besturen geldleeningen aangingen om daar
toe kerkstichting te kunnen overgaan, waar dit
het dringendst noodig is. Doch de regering
wil hiervoor geen toestemming geven. Dit zal
niemand verwonderen, wanneer men weet, dat
de Pruisische koning het summijscoop over
de Evangelische kerk uitoefent, d. w. z. dat
hij als opperste bisschop fungeert. Keizer Wil-
helm I wilde dit summijscoop niet laten va-
ren en het is te vreezen, dat zijn kleinzoon
Wilhelm II evenzeer het Erastiaansche beginsel
voortstaat, volgens hetwelk het hoofd van den
staat ook hoofd van de kerk des lands be-
hoort te zijn. Althans het staatsministerium
heeft zich tegen de goedkeuring verklaard van
de resolutie der Stadssynode van 1885, waarbij
tot het aangaan van eene leening werd besloten.
Deze zaak kwam den 10 en 11 September
in de Stadssynode ter sprake. De „voorstand”
stelde voor uit te spreken, dat men het be-
treunde, dat de staat aan de kerk het recht
ontzeide om leeningen aan te gaan. Ook wilde
het noderamen te kennen gegeven hebben, dat
het eene redmiddel, om een eind te maken
aan de treurige kerkelijke toestanden te Ber-
lijn, bestaat in het aangaan van geldleeningen;
dat het niet betamde om hulp uit de provin-
ciën voor de stad Berlijn aan te nemen; dat
de staatszending, als buiten de kerkelijke or-
ganisatie staande, als onnut en zeer bedenkelijk
beoordeeld beschouwd te worden; dat deze ge-
meente het aanstellen van diakonessen aan-
beveelen en bij het staatsministerie een nieuw
poging gewaagd moest om het recht tot het
sluiten van leeningen te verkrijgen.
Aan aanvallen op de staatszending, waarvan
Dr. Stöcker de ziel is en die tevens gesteund
werd door den Duitschen kroonprins, tusschen
keizer Wilhelm II, ontbrak het niet. De f 90,000
die voor de staatszending gebruikt worden,
konden beter besteed, betoogde men, door 15
predikantsplaatsen te sichten. Door een vriend
van de staatszending werd betoogd, dat de stillen
in den lande slachtoffers werden van deze
zettegste, omdat in hunne geestelijke behoeft
niet werd voorzien; immers de staatszen-
ding was, hoe uitnemend ook, niet in staat
om de predikanten naar behooren in hun her-
derlijk werk bij te staan. Stöcker nam ten
slotte het woord, om zijn geesteskind, de staats-
zending, in bescherming te nemen. Hij zeide,
dat zijn liberale medeleden der synode po-
litieke vrienden hadden in den landdag,
en dat dezen eraan konden medewerken,
teneinde van den staat meer geld te verkrij-
gen voor de geestelijke behoeften van het
volk. Naast de beharing der staatszending
wilde hij kerken bouwen en nieuwe predi-
kantsplaatsen in het leven roepen.
Het eind der zaak was, dat met groote